

Warszawa, 29 maja 2020 r.

Komunikat FOR 20/2020: Rachunek od państwa za 2019 rok

25 tys. zł sięgnęły w 2019 roku wydatki publiczne w przeliczeniu na przeciętnego obywatela. Już po raz dziewiąty Forum Obywatelskiego Rozwoju (FOR) publikuje „Rachunek od państwa”, czyli zestawienie ubiegłorocznych wydatków publicznych w przeliczeniu na przeciętnego stałego mieszkańca Polski, niezależnie od wieku. Jak co roku, w FOR prowadzimy akcję informacyjną w okresie składania deklaracji podatkowych, aby w przystępny sposób zobrazować podatnikom za co płacą.

Za co najwięcej zapłacili podatnicy w 2019 roku?

Wbrew pozorom wydatki mieszczące się w ramach modelu państwa „nocnego stróża”, czyli na **wojsko, policję, sądy i administrację**, wyniosły w przeliczeniu na przeciętnego mieszkańca Polski jedyne 3087 zł. Całkowite wydatki państwa wyniosły w ubiegłym roku ośmiokrotnie więcej, dlatego dla przejrzystości pokazujemy je poniżej w podziale na główne kategorie.

• Emerytury i renty	7 379 zł
• Edukacja i nauka	2 824 zł
• Służba zdrowia	2 729 zł
• Pomoc społeczna (w tym 814 zł na program Rodzina 500+)	2 312 zł
• Infrastruktura	2 099 zł
• Wojsko, bezpieczeństwo wewnętrzne i sprawiedliwość	1 821 zł
• Administracja	1 266 zł
• Odsetki od długu publicznego	827 zł

Emerytury i renty, jak co roku, były największą kategorią wydatków publicznych. Przeciętny mieszkaniec Polski wydał na nie 7379 zł. To prawie tyle co trzy kolejne duże kategorie wydatków łącznie – **edukacja i nauka** (2824 zł), **służba zdrowia** (2729 zł) i **pomoc społeczna** (2312 zł). W FOR od lat proponujemy ograniczenie wydatków emerytalnych przez podniesienie wieku emerytalnego, zlikwidowanie przywileju wcześniejszych emerytur (niektóre zawody, jak górnicy, mogą wymagać wcześniejszej emerytury, ale wtedy powinno być to odzwierciedlone w płaconych składkach), włączenia rolników, żołnierzy, policjantów, sędziów i prokuratorów do powszechnego systemu emerytalnego, a także zaniechania kolejnych przywilejów jak trzynaste i czternaste emerytury. Zwracamy również uwagę, że wobec tej skali wydatków najchętniej przywoływane przez polityków ograniczenie wydatków na **administrację** (1266 zł), nie wystarczy do sfinansowania znaczącego wzrostu wydatków na którąkolwiek z tych kategorii.

2019 był trzecim rokiem z rządu, kiedy wydatki państwa rosły szybciej niż gospodarka. Wcześniej przez 6 lat po globalnym kryzysie finansowym, wydatki państwa rosły wolniej od gospodarki, bo ówczesny szybki wzrost zadłużenia zmusiły polityków do wyhamowania wzrostu wydatków. Tę rolę spełniała Stabilizująca Reguła Wydatkowa. W tym roku ze względu na

pandemię, ponownie doświadczymy dużego wzrostu zadłużenia. Wydatki na szeroko rozumiane zdrowie publiczne i minimalizację negatywnych skutków zamknięcia gospodarki w tym roku wzrosną, a jednocześnie wpływy podatkowe spadną wraz z zamknięciem gospodarki, samoograniczeniem konsumentów w niepewnych czasach i utratą dochodów przez wielu z nich. W kolejnych latach ponownie będziemy potrzebowali SRW, ale niestety propozycje ekonomistów jej uszczelnienia i reformy nie zostały jak dotąd zrealizowane.¹

Metodologia

Wydatki państwa to nie tylko wydatki budżetu państwa, ale także samorządów, NFZ, FUS zarządzanego przez ZUS, KRUS i wielu innych podmiotów. Choć zdecydowana większość wydatków publicznych przypada na kilka instytucji, to należy pamiętać, że cały sektor finansów publicznych obejmuje ponad 61 tys. różnych jednostek. Należą do niego liczne szkoły, uczelnie, szpitale, ale także podmioty, takie jak np. zarządy cmentarzy komunalnych, parki miejskie, studia filmowe „TOR”, „ZEBRA”, „KADR”. Ze względu na niemożność pozyskania danych dla wszystkich 61 tys. podmiotów oraz skorygowania przepływów między nimi Rachunek od Państwa zawiera pozycję bilansującą „Inne”.

„Rachunek od państwa” przedstawia wydatki państwa w przeliczeniu na przeciętnego mieszkańca Polski celowo w bardzo dużym uproszczeniu. Ilość płaconych przez konkretną osobę podatków i składek zależy od tego, ile ona zarabia i co kupuje. Na przygotowanym przez FOR portalu [SprawdzPodatki.pl](https://sprawdzpodatki.pl) każdy może sprawdzić, ile podatków i składek mieści się w płacy o dowolnej wysokości. Podając dodatkowo szacunkową wielkość zakupów, każdy może otrzymać swój własny, zindywidualizowany rachunek od państwa.

Część wykorzystywanych danych jest szacunkowa. Rachunki od Państwa powstają w okresie składania deklaracji podatkowych, kiedy część instytucji wchodzących w skład sektora finansów publicznych nie opublikowała jeszcze ostatecznych sprawozdań finansowych – w szczególności nie jest jeszcze dostępne sprawozdanie z wykonania budżetu państwa. Dlatego dane opierają się częściowo o prognozy finansowe, które nie zawsze są wcielane w życie.

W 2019 roku „Rachunek od państwa” wyniósł 25 176 zł na przeciętnego mieszkańca Polski i był o 1 994 zł wyższy niż rok wcześniej.

---

¹ Towarzystwo Ekonomistów Polskich (2020), Uszczelnienie reguły wydatkowej – projekt ekonomistów zrzeszonych w TEP, <https://tep.org.pl/uszczelnienie-reguly-wydatkowej-projekt-ekonomistow-zrzeszonych-w-tep/>

Forum Obywatelskiego Rozwoju

FOR zostało założone w 2007 roku przez prof. Leszka Balcerowicza, aby skutecznie chronić wolność oraz promować prawdę i zdrowy rozsądek w dyskursie publicznym. Naszym celem jest zmiana świadomości Polaków oraz obowiązującego i planowanego prawa w kierunku wolnościowym.

FOR realizuje swoje cele poprzez organizację debat oraz publikację raportów i analiz podejmujących ważne tematy społeczno-gospodarcze, a w szczególności: stan finansów publicznych, sytuację na rynku pracy, wolność gospodarczą, wymiar sprawiedliwości i tworzenie prawa. Z inicjatywy FOR w centrum Warszawy i w Internecie został uruchomiony licznik długu publicznego, który zwraca uwagę na problem rosnącego zadłużenia państwa. Działania FOR to także projekty z zakresu edukacji ekonomicznej oraz udział w kampaniach na rzecz zwiększania frekwencji wyborczej.

Wspieraj nas!

Zdrowy rozsądek oraz wolnościowy punkt widzenia nie obronią się same. Potrzebują zaplanowanego, wytężonego, skutecznego wysiłku oraz Twojego wsparcia.

Jeśli jest Ci bliski porządek społeczny szanujący wolność i obawiasz się nierozsądnych decyzji polityków udających na Twój koszt Świętych Mikołajów, wesprzyj finansowo nasze działania.

Wyślij przelew na konto FOR (w PLN): 68 1090 1883 0000 0001 0689 0629

W sprawie darowizn możesz się skontaktować z:
Patrycja Satora, dyrektor ds. rozwoju FOR
tel. 500 494 173
e-mail: patrycja.satora@for.org.pl

Już dziś pomóż nam chronić wolność – obdarz nas swoim wsparciem i zaufaniem.

KONTAKT DO AUTORA

Rafał Trzeciakowski
Ekonomista
e-mail: rafal.trzeciakowski@for.org.pl

Fundacja Forum Obywatelskiego Rozwoju – FOR
ul. Ignacego Krasickiego 9A · 02-628 Warszawa ·
tel. +48 22 628 85 11, +48 726 621 240
e-mail: info@for.org.pl · www.for.org.pl

[f](https://www.facebook.com/FundacjaFOR)/FundacjaFOR · [t](https://twitter.com/FundacjaFOR)@FundacjaFOR